

1	ॐ	ॐ नमः सिद्धम!
2	अँ	अँ, अँ... अनि के भयो?
3	अंश	मेरा दिन र रातको धेरै अंश त्यहीं बित्ने गर्थ्यो।
4	अक्षर	मैले बिस्तारबिस्तार बाको अक्षरको नक्कल गर्न सिकें।
5	अखबार	खबर रेडियो र अखबारहरूले देशभर तुरुन्तातुरुन्तै फैलाउने सुविधा थियो।
6	अख्तियार	निजामती-सेवासम्बन्धी सबै अख्तियार कितापी सुब्बा एक जनाको हातमा हुन्थ्यो।
7	अगाडि	मलाई हरदम भनेजस्तो आफ्नै अगाडि भएको हेर्न चाहन्हुन्थ्यो।
8	अग्लो	म अग्लो कान्लाबाट हामफालें।
9	अघि	यो धेरै अघिको घटनाको मलाई हेक्का छैन।
10	अडक	'शारदा' पत्रिकाको आउँदो चैत्रको अडकमा मेरो 'गरिब' कथा प्रकाशित भयो।
11	अडग	यी हाम्रो परिवारकै एक अडगडै लाग्थे।
12	अचार	एक सुका तिरेपछि त्यहाँ एक जनाले खाएजति दाल, भात, तरकारी, अचार खान पाउँथ्यो।
13	अझ	यो अझ सबैभन्दा ठूलो कुरो हो।
14	अठार	हामी सत्र-अठार वर्षका उरन्ठ्याउला केटाहरू थियौं।
15	अठोट	तर मैले आफ्नो अठोट छोडिनँ।
16	अडान	मैले साहित्यिक गतिविधि मात्र गरेको कुरामा अडान लिएँ।
17	अति	म हजुरबाको अति ममता र अनुशासनको मातहतमा हुँकें।
18	अथवा	पैदलै अथवा उलिनकाठ वा डोको चढेर भीमफेदी पुग्नुपर्थ्यो।
19	अधिकांश	तर यो सडक साँगुरो र कच्ची थियो; घरहरू पनि अधिकांश कच्ची नै थिए।
20	अध्ययन	मैले त्यतिखेरको संसारको अध्ययन गर्दै गएँ।
21	अनुरोध	त्यसैले मेरा माथिका उच्चारणका त्रुटिहरूलाई ख्याल नगरिदिनुहन अनुरोध गर्दछु।
22	अनुरोध	म उसको यो प्रेमपूर्ण अनुरोधलाई साँच्चै उसको प्रणयनिवेदन नै ठान्थें।

23	अनुवाद	त्यतिखेर मैले आफूलाई साँच्चै एउटा परीदेशको राजकुमारमा अनुवाद भएको अनुभव गरें।
24	अनुसन्धान	यो त अनुसन्धानको विषय हो।
25	अनेक	ऊ मामासँग अनेक खालका प्रश्नहरू गर्थीं।
26	अन्न	शिरमाथि एउटा छत र दुई छाक खान दुई मुठी अन्नको जगेर्ना हुन सकोस।
27	अप्टेरो	एउटा सशङ्क स्थिति; एउटा अप्टेरो अनुभूति।
28	अपठ्यारो	मैले बडो अपठ्यारो मान्दै बिखर्ची भएको कुरा बताएँ।
29	अफिस	त्यतिखेर जिल्लामा कुनै पनि सरकारी अफिस थिएनन्।
30	अभाव	मलाई कुनै कुराको अभाव वा खाँचो छैन।
31	अभ्यास	रेखा सफा नभै चित्रकलाको अभ्यास हुनै सक्तैन।
32	अरू	म एक दिन बट्टी र अरू साथीहरूसँग खेलिरहेको थिएँ।
33	अर्को	बाको अर्को एउटा परिवार बौद्ध बजारमा थियो।
34	अर्थ	त्यस विरोधको अर्थ र महत्त्व मलाई नै थाहा थिएन।
35	अलग्गै	तर यिनीहरूबाट अलग्गै एउटा अर्को कैदी थियो— हंशी राजवंशी।
36	अलिअलि	हो, उसको कपाल अलिअलि कैलो थियो।
37	अवस्था	आज चारकोसे झाडीको अवस्था ठाउँठाउँमा भुत्ला खुइलिएको च्याङ्ग्रोङ्गै लाग्छ।
38	अशोक	त्यतिखेरका जल्दाबल्दा युवक अशोक थिए।
39	अस्पताल	उहाँलाई वीर अस्पताल भर्ना गर्नुपर्‍यो।
40	अहिले	त्यस ठाउँको नाउँ अहिले सम्झना छैन।
41	आ	मैले अ आ इ उ पहिलो पाठमा पढें।
42	आँ	मलाई हरदम भनेजस्तो आफ्नै आँखाअगाडि भएको हेर्न चाहनुहुन्थ्यो।
43	आँखा	चार महिनामै मेरा आँखा दुख्न थाले।
44	आँगन	म मोतीलालको आँगनमा खेलिरहेको थिएँ।

45	आँटे	उसले बालपनको आखिरी खटिकलो पार गरेर किशोरवयको खटिकलोमा टेक्नटेक्न आँटेको थियो।
46	आँप	ढिस्काढिस्कीको पूर्व लिची, आँप र अरु रूखहरूको बगैँचा थियो।
47	आइपुग्यो	केहीबेर पर्खेपछि ऊ आइपुग्यो।
48	आइमाई	त्यो आइमाईको आकृति मतिर बढिरहेको थियो।
49	आउँछ	कहाँबाट आउँछ यो भुँँचालो?
50	आउँला	भोलिपर्सितिर फेरि आउँला।
51	आउला	के गरेर यसको स्वभावमा परिवर्तन आउला?
52	आए	मेरा पर्खाहरू कहिले र कहाँबाट आए मलाई यकिन थाहा छैन।
53	आओ	फर्केर जाओ हन्डर खाओ आओ।
54	आक्रमण	मैले त्यस यमदूतलाई आक्रमण गर्ने पारामा भर्ने।
55	आखिर	आखिर त्यो पनि त मिहिनेतकै कमाइ हो!
56	आगो	हामी अगेनामा दाउरा बालेर आगो तापिरहेका थियौं।
57	आड	आफ्नै आड कन्याएर छारो उडाउनु हुँदैन।
58	आचार्य	त्यहाँ शिवहरि आचार्य पनि थिए।
59	आज	आज मेरो सेरोफेरोमा अनौठो कुरो भएको छ।
60	आत्मा	उनको एक झलक पाइयो भने आत्मा तस हन्थ्यो।
61	आदेश	बाले दाजुलाई खानेकुराहरू लिएर जान आदेश दिनुभएछ।
62	आधारित	यस्ता लोककथाहरू नैतिकताका पाठमा आधारित हुने गर्थे।
63	आधुनिक	यही गोरेटो नै आज आधुनिक सडक बनेको छ।
64	आनन्द	शोक न सुर्ता, भोक न भकारी, कति आनन्द!
65	आन्दोलन	देशमा राणासत्ताविरोधी आन्दोलन तीव्र हुँदै गइरहेको थियो।
66	आफ्नो	हामीले फेरि आफ्नो भूमि टेक्यौं।

67	आमा	हाम्रो परिवारमा हजरबा, हजरआमा, आमा र दिदी मात्र थिए।
68	आम्दानी	उनको आम्दानी पच्चीस सय, तीन हजार पनि पुग्न सक्थ्यो।
69	आयु	हजरबा बहतर वर्षको पूर्ण आयु बाँचिसक्नुभएको थियो।
70	आराम	धर्मशालाको एउटा कृनामा आराम गर्न थाल्यौं।
71	आलु	हामी दिउँसो खाजा खाने घण्टीमा आलु खान जान्थ्यौं।
72	आवश्यक	त्यतिखेर संस्कृत भाषाको शिक्षा लिनु आवश्यक मानिन्थ्यो।
73	आवाज	त्यो आवाज तल आँगनबाट आइरहेको थियो।
74	आहार	सन्तुलित आहार र नियमित व्यायाम पनि मबाट हुन सकेको छैन।
75	इच्छा	कति भए तपाईंको इच्छा पुग्छ?
76	इज्जत	मेरो इज्जत र सम्मानसाथ प्रशंसा गर्ने मानिसले मलाई यस अवस्थामा देखे भने मेरो के स्थिति होला?
77	इत्यादि	कोही काठका ठेका, पेरुङ्गो, सोली, कलश इत्यादि खोज्न छरछिमेकमा दगुरे।
78	इभन	इभन मलाई बाले अङ्ग्रेजी पढाउने जमर्को पनि गर्नुभयो।
79	इलाम	मुक्तिसेनाले वीरगन्ज, विराटनगर, भैरहवा, धनकुटा, इलाम आदि कब्जा गर्दै ल्यायो।
80	उकालो	हामी उकालो चढ्न थाल्यौं।
81	उखान	मलाई हिन्दीको उखानको सम्झना हुन्थ्यो— 'खट्टा, पीरा, ताता भात, मर्द बिगारे तीनों जात।'
82	उचित	मैले उनको सामु पर्नु उचित थिएन।
83	उज्यालो	बिहान उज्यालो भैसकेको रहेछ म मुख धुन घाटतिर ओर्लें।
84	उठे	राणाहरूको थिचोमिचोका विरोधमा देशका युवाहरू उठे।
85	उठ्दै	म ढनमुनिँदै, लड्दै, उठ्दै घरतिर दगुर्न थालें।
86	उठ्ने	गुरु छडीले हत्केलामा सुम्ला उठ्ने गरी हिकार्डनुहुन्थ्यो।
87	उडे	त्रिभुवन कार्तिक पाँच गते भारततर्फ उडे।
88	उड्दा	घाइते भएको चरो उड्दा खस्यो।

89	उदार	पद्मशमशेर अलि उदार खालका राजा थिए।
90	उनी	उनी हाम्रो परिवारकी एउटी सदस्यजस्तै थिइन्।
91	उपलब्ध	यहाँ सहरमा पाइने केही सुविधाहरू उपलब्ध थिए।
92	उमेर	यतिखेर जानेन्द्रको उमेर तीन वर्षको मात्र थियो।
93	उम्रे	करेसाबारीमा रोपेका मकै उम्रे।
94	उल्टो	यस विषयमा मेरो प्रतिक्रिया भने बिलकुलै उल्टो भएको थियो।
95	उल्लेख	यहाँ मैले उल्लेख गर्न लागेको घटना पनि बडो रोचक छ।
96	उस्तै	जस्तो करनी उस्तै भरनी!... यो मात्र हो र यसका अरु साथीहरू पनि छन् रे!
97	उहाँ	उहाँ पचास-पचपन्न वर्षकी हुनुहुन्थ्यो।
98	ऋण	त्यो ऋण पछि गएर माफी भयो।
99	एउटा	यो एउटा सामन्ती व्यवस्थाको नमूना थियो।
100	एक	उहाँ गाउँभरमा एक मात्र सरकारी जागिरे हुनुहुन्थ्यो।
101	एघार	म त्यतिखेर नौ-दस कि एघार वर्षको हुँदो हुँ।
102	ऐन	यस परीक्षामा सामान्य गणित, ऐन-सेस्ता, नेपाली लेखपढ र औँठा यति विषय रहन्थे।
103	ओटा	यो किम्बुको रूखमा चारओटा खासखास हाँगा थिए।
104	ओठ	ऊ राम्री, गोरी, बडेबडे आँखा, पातला राता गुलाफी ओठ, बान्की परेको अनुहार, सलक्क परेको जीउडालकी थिई।
105	ओर्लेर	पल्लापट्टिको ओरालो ओर्लेर चित्लाडफेदी पुग्नु पनि निकै थियो।
106	ओसार्ने	मैले उहाँका लागि खानेकुरा ओसार्ने गर्थे।
107	ओहो	ओहो म त आफ्ना दाँतरी केटाहरूका आँखामा कतिसम्म तल खसिसकेछु!
108	औँला	उसले हार्मोनियमका पर्दामा औँला चालेको हेरेर मैले पनि सिक्न सकें।
109	औपचारिक	मैले उठ्ने उपक्रम गर्दै औपचारिक बिदा मार्गें।
110	कट्ट	हिजोसम्म म त्यस्ताको कट्ट आलोचना मात्र होइन, खुल्लै गाली गर्न तम्सन्थें।

111	कठिन	त्यो निकै कठिन कुरा थियो।
112	कति	तिनीहरूलाई कति दुख्यो होला?
113	कथा	यसरी भेलामा कथा भन्नेमा प्रायः मोतीलाल बूढा र मोहनलाल हन्थे।
114	कनिका	आकाशबाट शीत बसेझैं हिउँका कनिकाहरू बर्सिरहेका थिए।
115	कपडा	ऊ भुइँमा एउटा कपडा बिछ्याएर बस्थ्यो।
116	कमजोरी	उसलाई आफ्नो कमजोरी देखी खेद र ग्लानि भएर आउँछ।
117	करुणा	प्रस्तुत उपन्यास परोपकार, दया, करुणा आदि विषयलाई समेटेर मर्मस्पर्शी शैलीमा लेखिएको आख्यान थियो।
118	कर्तव्य	मैले आमाबाबुप्रतिको छोराको कर्तव्य पनि त बिर्सनु हुन्न।
119	कलम	त्यतिखेर सिँगान पुछन नजान्दैदेखि कापी र कलम दिने चलन थिएन।
120	कलेज	त्यो स्कूल, कलेज, कार्यालयहरूसमेत भएको मझौला सहर थियो।
121	कल्पना	मैले व्यावसायिक रूपले गायक बन्ने कहिल्यै कल्पना गरिँनँ।
122	कसो	के गरौं र कसो गरौं भन्ने छटपटीले मलाई रन्थनाउन थाल्यो।
123	कहाँ	भागेर कुन ठाउँ, कहाँ जाने?
124	काँचो	आमाले मलाई आधा काँचो जाउलो पकाएर खुवाउनुभो।
125	काटँ	आँखा झिमिक्क पनि नगरी छर्लङ्ग रात काटँ।
126	काठको	त्यहाँ एउटा काठको घर थियो।
127	काठमा	हजरबाले काठमा काठ घोटेर आगो पार्नुहुन्थ्यो।
128	कान्छो	त्यहाँ मेरो आफ्नै कान्छो छोरो छ।
129	काभ्रे	त्यस दिन काभ्रे, नुवाकोट, मकवानपुर, धादिङ आदि ठाउँका तमासेहरूको ओइरो लागेको थियो।
130	कारणले	यसै कारणले कहिलेकाहीं हामीमा झगडा पनि हुने गर्थ्यो।
131	किताप	मलाई यो किताप पढ्न दिनेमा कृष्ण दाइ र रत्न दाइ थिए।
132	किसिम	एक किसिमले नजरबन्द रूपमा राखेका थिए राणाशासकले उनलाई।

133	कुकुर	आफ्नो देशको कुकुर पनि प्रिय हुन्छ।
134	कुकुर	कुकुर पनि मसँग परिचित भैसकेको थियो।
135	कखुरा	ती कखुरा फूल पार्ने भइसकेका थिए।
136	कुटेर	पुलिस कुटेर छोरो ठानामा पुग्यो।
137	केटाकेटी	म केटाकेटी छउन्जेलसम्म पनि यस्तो चलन हटेको थिएन।
138	क्या	क्या फसाद!
139	क्रम	सम्झनाको कुनै क्रम हुँदैन इतिहासको जस्तो।
140	खर्च	पैसा जेजति लाग्छ, म खर्च गर्छु।
141	खाँचो	त्यतिखेर जग्गाजमिनको कुनै खाँचो थिएन।
142	खाल्डो	त्यति बेला पृथ्वी के यही काठमाडौँ खाल्डो जत्रो थियो?
143	खास	व्रतबन्धको अगिल्लो दिन केटाकेटीहरूका लागि खास उमडुगको दिन हुन्छ।
144	खुट्टा	नआउनु भागेर आइसकेपछि त्यस्तो खुट्टा कमाउनु हुन्छ?
145	खेत	हाम्रो गोकर्णेश्वरको उत्तरपट्टिको घट्टेकुलो खेत कमाउने मोहीले एक साल बालीकृत बूझाउन सकेन।
146	खेल्ने	हाम्रा खेलहरूमा पुतलीको बिहा गरी खेलने खेल पनि हुन्थ्यो।
147	खोइ	खोइ त तिम्रो दाहिने गोडाको सुरुवालको बाह्रला माथि सार त।
148	खोकी	त्यति बेला हजुरआमाको खोकी बढ्थ्यो।
149	खोजे	ती छुसीहरूले मसँग जोरी खोजे।
150	खोज्छ	उनीहरू भनिरहेका थिए, “बडो पवित्र, शुद्ध र नैतिक बन्न खोज्छ लाछी!
151	खोज्दै	म अर्को डिब्बाबाट उत्रिएर आफ्नो डिब्बा खोज्दै यसमा चढेको थिएँ।
152	खोला	पाकाहरूको कानूनमा केटाकेटीले खोला, पोखरीमा पौडी खेल्नु वर्जित थियो।
153	गएर	त्यो ऋण पछि गएर माफ भयो।
154	गफ	मेरो भित्री रुचि कुरा, गफ, कल्पनातिर थियो।

155	गर्छन	यस्ता मानिस अत्यन्त निरङ्कुश र अहङ्कारी भएर आफूभन्दा तल्लामाथि शासन गर्छन।
156	गर्ला	पछि आफ्नो टाउकोमा पर्दा यसले के गरी निर्वाह गर्ला?
157	गल्ली	इँटका गल्ली र बारीमा खेल्दैखेल्दै मेरा दिन अगाडि बढ्दै गए।
158	गहना	घरबाट आमाको गहना चोरेर भागेको छोरो फर्कदा उसको हैसियत कस्तो होला?
159	गहँ	सपाला गहँ राम्ररी सप्रेको छ।
160	गाँठो	मेरो दाहिने पाखुरामा गाँठो थियो।
161	गाइ	जर्सी गाई दुधालु हुन्छ।
162	गाउँगाउँ	यो स्वर उपत्यकाका गाउँगाउँ, टोलटोलका घरघरमा फैलियो।
163	गाउँघर	मलाई गाउँघर र टोलछिमेकको सम्झनाले व्याकुल तुल्याउन थालेको थियो।
164	गाउँतिर	मेरा गोडाले मलाई बारम्बार उसकै गाउँतिर तान्न थाल्थे।
165	गाउँमा	मेरो घर गाउँमा सबैभन्दा सम्पन्न मानिन्थ्यो।
166	गाडि	ऊ सरासर मल्लको गाडि लिङ्ग हिँड्यो।
167	गालि	मभिन्न उसको गाली नराम्ररी गडेर बस्यो।
168	गिता	राम नियमित गीता पाठ गर्छ।
169	गेडा	एक-दुई गेडा कसार र एक चिम्टी तिलको छोप ल्याएर हाम्रो सामु तेर्स्याइयो।
170	गोली	त कहाँ जाने अँध्यारामा गोली हान्न?
171	गाँथली	गाँथली टेलिफोनको तारमा बसेको थियो।
172	ग्रन्थ	उनीहरूका सामु धार्मिक ग्रन्थ र बगलमा चियाका बटुकाहरू देखिन्थे।
173	घटना	यो पनि एउटा रमाइलै घटना थियो।
174	घर	मेरो घर गाउँमा सबैभन्दा सम्पन्न र प्रभावशाली मानिन्थ्यो।
175	घाँस	उहाँ फर्कदा घाँस नलिई आउनुहुन्नथ्यो।
176	घाउ	दाहिने पिँडौलामा ठूलो घाउ लागेको थियो।

177	घाम	बिहान घाम निकै चढिसकेको थियो।
178	घिन	ऊ दिनभर घिनलाग्दा ठट्टाहरू उराल्दै बस्थी।
179	घुँडा	हामीले उनीहरूसँग घुँडा टेक्नुपर्थ्यो।
180	घुम्न	म सबेदार बाजेसँग जेल घुम्न जाने गर्थे।
181	घेरा	मेरो संसार चालिसेगाउँको सीमित घेरा, त्यसैका आसपाससम्म फैलिएको थियो।
182	घोषणा	उनले आफूलाई “म राष्ट्रको सेवक हूँ” भनेर घोषणा पनि गरेका थिए।
183	घ्याम्पो	हजारौं भनेको कति होला? हाम्रो घरका घ्याम्पा जलढुङ्गा भरेर राखेका मकैका गेडाजति?
184	चटपट	म स्वयम्, यस्ता चटपटे खानेक्रामा र नाचगानजस्ता मनोरञ्जनप्रति निकै लुब्ध थिएँ।
185	चढेर	उनी च्यान्टा घोडा चढेर हिँड्थे।
186	चम्किलो	उनी चम्किलो र ओजस्वी व्यक्तित्वका पुरुष थिए।
187	चम्चा	ज्ञानी पनि चम्चा प्रयोग गर्थ्यो।
188	चरण	तिनले गुरुको चरण छोए।
189	चरा	हामी चरा, फूल र मान्छेका टाउकाका चित्र कोर्न थाल्थ्यौं।
190	चरो	म घाइते चरो खसेझैं स्वप्नाकाशबाट धर्तीमा झरेँ।
191	चल्ती	त्यो पसल बढी चल्ती थियो।
192	चल्थे	कालीमाटीदेखि थानकोटसम्म एकाध थोत्रा लरी चल्थे।
193	चस्मा	उनको नाकको डाँडीमा गोलो चस्मा अडिएको थियो।
194	चाँदी	मेरा हातमा सिङ्गो चाँदीको मोहर थियो।
195	चार	उहाँ बिहान चार बजे उठेर नूहाउनुहुन्थ्यो।
196	चाल्नो	उनीहरू बाँसको नाइलो, चाल्नो, डालो, डोको बनाउने गर्थे।
197	चासो	राजकाजका क्रामा दनियाँले चासो लिनु हुँदैन।
198	चिँ	रूखका हाँगाबिँगा, बाँसका थानहरू भाँचिँदै, टुट्दै धर्तीमा ढलेका थियो।

199	चित्र	त्यसमा मान्छेका चित्र बनाइएका थिए।
200	चिबे	मलाई मजा लाग्ने दृश्यचाहिँ बिजुली र टेलिफोनका तारहरूमा चिबेचराका भालेपोथीको दृश्य नै थियो।
201	चेप्टो	उहाँको अनुहार इँटको भुँइँमा बजिरएर चेप्टो भएको थियो।
202	चोक	आजको चाबहिल चोकको पश्चिमी पार्श्वमा एउटा चौतारो थियो।
203	चोखो	उनीहरू सबै हाम्रै भान्छामा खाने गर्थे; तलब चोखो बचाउँथे।
204	च्याउ	च्याउ खेतीको द्रुत गतिमा विकास भयो।
205	छँदै	आज पनि त्यो घर भग्न रूपमा छँदै छ।
206	छानबिन	त्यतिखेरसम्म दुर्घटनाको छानबिन गर्ने परिपाटी त्यति साह्रो वैज्ञानिक र कानूनी भैसकेको थिएन।
207	छाप	पशुपतिको मूल ढोकामा टीका, छाप बेच्ने बाजेको पसलमा हामीलाई खूबै रमाइलो लाग्थ्यो।
208	छाप्रा	त्यहाँ असङ्ख्य गरिबका छाप्रा थिए।
209	छुट	हरेक बट्टामा चार रुपियाँ छुट छ।
210	छेउ	भीड बिस्तारै छेउ लाग्दै गयो।
211	छोए	हाम्रा यात्रुहरूले हिउँ छोए।
212	छोडिँ	मैले आफ्नो अठोट छोडिँ।
213	छोडें	सदाका लागि चाबहिलको वासस्थान छोडें।
214	छोपे	तिनले आफ्नो सामान कागतका पाताले छोपे।
215	छोरी	उनी मेरा बाकी ठूली आमाकी छोरी थिइन।
216	छौं	तिमीले त्यस्तो घडी देख्या छौं?
217	छया	छया! के गरेको त्यस्तो।
218	जगेर्ना	शिरमाथि एउटा छत र दुई छाक खान दुई मुठी अन्नको जगेर्ना हुन सके हुने थियो।
219	जग्गा	त्यतिखेर त्यो एउटा पर्ती जग्गा थियो।
220	जटिल	त्यतिखेरको जटिल समस्या अहिले म सम्झन्छु।

221	जनकपुर	यिनी जनकपुरतिर जान लागेका थिए।
222	जनावर	घरबाहिर परेका जनावर र बूढाखाडा मानवको बिल्लिबाठ थियो।
223	जन्माउन	त्यस घटनाको पृष्ठभूमि र पात्रघटनाको आधारमा एउटा कथा जन्माउन पर्ने।
224	जब	जब मैले जीवन सुरु गरें तब यहाँका जीव र वस्तुहरूबारे बुझ्न सुरु गरें।
225	जाँच	त्यहाँ घाउ जाँच गराउन आउने झगडियाहरू थिए।
226	जाओस्	चाहे जोसुकै हाकिम भएर त्यहाँ जाओस् त्यसको पहिलो स्वागतमा सबैभन्दा अगाडि ऊ नै हुने गर्थ्यो।
227	जागिर	त्यसरी जागिर खाएर कुलको रीति थाम्नु अनिवार्य थियो।
228	जाडो	जाडो महिना भएकाले गाईबस्तु बारीका पाटामा सारिएका थिए।
229	जिउ	मभिन्न एउटा तीव्र भयको भावनालाई जिउँताइरह्यो।
230	जिप	त्यतिखेर आजजस्तो बस, जिप, मोटरजस्ता सवारीसाधन थिएनन्।
231	जिब्रो	त्यस्ता कुरा गरिहिँडनेको जिब्रो थुतिन्छ।
232	जीवन	उनी एउटा प्रवासी जीवन बिताइरहेका थिए।
233	जुम्मा	त्यतिखेर केही जुम्माहरूले कुस्त सम्पत्ति जोडे रे।
234	जेठा	जेठा दाइ र माइला दाइ घरव्यवहारमा थिए।
235	जेठो	यो केटो महाकविको जेठो छोरो थियो।
236	जोडजाड	मैले यस्ता कतिओटा भित्तेघडी खोलखाल, फोरफार र जोडजाड गरेर सत्यानाश पारेको छु।
237	जोड्ने	यो बाटो हिमाञ्चल प्रदेशलाई मैदानसँग जोड्ने मुख्य बाटो थियो।
238	ज्ञान	सामान्य तालसुरको ज्ञान उहाँलाई थियो।
239	ज्यान	हामीलाई अब ज्यान बचाउन पनि धौ पन्यो।
240	झर्न	हामी दक्षिणतिरको ओरालो झर्न थाल्यौं।
241	झिकेर	उनले एउटा चुरोट झिकेर सल्काए।
242	झुन्डिए	सबैजना ठूलो छातामा झुन्डिए।

243	झोला	रासनको झोला भुँडमा लत्रेको रहेछ।
244	झ्याल	झ्याल, बार्दली, कौसीमा चरोमुसो देखिँदैन्थ्यो।
245	टक	रत्न लटिठएका आँखाले मेरो मुखमा एक टक हेर्थी।
246	टाँसे	मानिसहरूले त्यही प्वालमा आँखा टाँसे।
247	टाउको	म चराको टाउको र मान्छेको आकृति कोर्न थाल्थेँ।
248	टाढा	जे.पी. स्कूल पनि मेरा लागि ज्यादै टाढा थियो।
249	टिकट	टिकट त पहिले नै किनिएको थियो।
250	टक्रा	धरहरा त तीन टक्रा भएको छ रे!
251	टप्पी	उनीहरूको टप्पी थियो।
252	टप्पो	तीखो बाणको टप्पो पिँडौलाको मासुमा गएर धसियो।
253	टेलिफोन	त्यतिखेर हाम्रो मुलुकमा घरघरमा टेलिफोन थिएन।
254	टोपी	हेर्नाँस् न यसले मेरो टोपी फालिदियो।
255	ट्रक	सिंहदरबारतिरबाट दुई-तीन ट्रक पुलिस आए।
256	ठट्टा	ऊ दिउँसभरि गोठाले ठट्टा गर्दै बस्यो।
257	ठाउँ	यहाँ लोकलाजलाई कुनै ठाउँ थिएन।
258	ठाउँका	त्यसै ठाउँका जनताले खाने-बस्ने प्रबन्ध मिलाउनुपर्थ्यो।
259	ठाउँठाउँमा	ठाउँठाउँमा कोणसभा, आमसभा, जुलुस, भाषण हुन थाले।
260	ठाउँबाट	मलाई यस ठाउँबाट सारे।
261	ठाडो	म कसरी शिर ठाडो पारेर उभिन सकूँला?
262	ठान्छु	म प्रेम र वासनालाई फरक ठान्छु।
263	ठिक	म त ठिक कुरा गर्थेँ।
264	ठेक्का	हजुरबाले मलाई खाजा ठेक्का लगाइदिनुभएको थियो।

265	ठेगाना	मैले कलकत्ताको एउटा ठेगाना लिएको थिएँ।
266	ठोकेर	ऊ त्यहाँबाट सुईक्चचा ठोकेर भाग्यो।
267	डर	यसको कारण हजुरबाको डर पनि हुन सक्थ्यो।
268	डाँडो	मेरा पर्खाले एउटा सिङ्गै डाँडो आबाद गरे।
269	डाक्टर	पछि गएर तिमीहरूले डाक्टर बन्नुपर्छ।
270	इब्दै	म कल्पनाको सागरमा इब्दै उत्रँदै गएँ।
271	डेढ	राति डेढ बजेतिर नाटक सकियो।
272	डेरा	उहाँ भीमसेनस्थाननजिकै डेरा लिएर बस्नुभयो।
273	डोरी	डोरी पनि चूँडिएन; पिँजरा पनि खसेन।
274	ढङ्ग	मेरो अर्को काम गर्ने ढङ्ग छैन।
275	ढाँचा	ढाँचा त त्यस्तै हो।
276	ढाके	उनले गलबन्दीले नाक, मुख, कान ढाके।
277	ढिँडो	हाम्रो सामान्य खाना ढिँडो र गन्द्रुक हो।
278	ढोका	पाटीको ढोका बन्द गरिएको थियो।
279	त	अनि मौका मिल्यो कि त उम्केर भाग्थेँ।
280	तँ	लौ, तँ भइस् भनेपछि भइस् जा।
281	तत्काल	तत्काल आफूलाई समालेर झूट बोलेँ।
282	तर्फ	ठूलीआमाका तर्फ छोराछोरी थिएनन्।
283	तल	सबै तल सडकमा झर्थ्यौँ।
284	तस्बिर	मेरा आँखासामु घरको तस्बिर नाचन थाल्यो।
285	तह	मेरो डिब्बाका यात्रीहरू आफ्ना झिटीगुन्टा तह लाउँदै थिए।
286	तामाङ	मलाई दुई तामाङ दाजुबहिनीको सम्झना आउँछ।

287	तीन	चालिसेका तीन भाइ छोरा बसाइँ गरे।
288	तुलना	आफ्नो देश र पराई देशका बीच तुलना हुनै सकेन।
289	तुलसी	उनी तुलसी गिरीकै नाता पर्ने थिए।
290	तेइस	बिहा भएको तेइस वर्षको अवधिमा मेरा दसओटा सन्तान भए।
291	तेस्रो	त्यतिखेर रातको तेस्रो प्रहर बितेको थियो।
292	तोरी	व्रतबन्धको दिन दिदीले भाइलाई तोरीको बूकुवा लगाएर नुहाइदिनुपर्छ।
293	त्यो	त्यो चाहिँ अज्ञात छ।
294	थप	अर्को थप कुरा त्यसको कथा अति रोचक थियो।
295	थापा	एक दिन बट्टी, ठूले थापा र अरू साथीहरूसँग खेलिरहेको थिएँ।
296	थापेर	उनीहरू नाइलोपसल थापेर जीविका गर्थे।
297	थिएँ	म सुरुदेखि नै उपद्रयाहा खालको थिएँ।
298	थिएनन्	यिनीहरूका सन्तान थिएनन्।
299	थुप्रै	आज अपत्यारिला लाग्ने 'सत्य' त्यति बेला थुप्रै थिए।
300	थोप्ला	बान्की परेका आँखा र चिउँडोमा नीलो थोप्ला उसका आकर्षण थिए।
301	थोरै	बजारका घरहरूमा थोरै मात्र पक्की थिए।
302	दङ्ग	साह्र दङ्ग पर्थ्यो।
303	दसैं	ऊ दसैं सकेर लोग्नेको घर गैसकी।
304	दही	लटक्क परेको दही तराईको विशेषता नै हो।
305	दाँत	त्यो त केवल हातीको देखाउने दाँत मात्र थियो।
306	दाउरा	हामी दाउरा बालेर आगो तापिरहेका थियौँ।
307	दाजु	उनका माइला दाजु त्यहाँ पढ्ने गर्थे।
308	दाना	ती सात दाना अक्षता चामलका सग्ला दाना थिए।

309	दायाँबायाँ	बाटाका दायाँबायाँ ढड्डी र नीलकाँडाका झाडीहरू थिए।
310	दिई	दिई भने त समस्या भएन।
311	दिउँसो	उहाँ दिउँसो एक बजे फर्कनुहुन्थ्यो।
312	दिऊँ	अब तपाईँका झिटीगुन्टा दिऊँ?
313	दिउँ	मैले मनमनै ईश्वरलाई धन्यवाद दिउँ।
314	दिनुहोस्	मेरो पत्रिकालाई एउटा कथा दिनुहोस् न।
315	दीर्घ	नेपालीमा ह्रस्व र दीर्घ छुट्याउनु पर्दैन।
316	दइटा	त्यो होटेलमा बस्नुका दुईटा कारण थिए।
317	दुई	त्यस परिवारमा दुई भाइ छोरा थिए।
318	दुब्लो	ऊ औसतभन्दा पनि दुब्लो थियो।
319	दृष्टिकोण	मेरो दृष्टिकोणमा धेरै नै परिवर्तन आइसकेको थियो।
320	देखाउँदै	उसले आफ्नो खस्रो स्वभाव देखाउँदै त्यस जवानको सातो खायो।
321	देखिँदैन	त्यहाँ बाहिर कोही देखिँदैन।
322	देख्यो	उसले मलाई देख्यो।
323	देवकोटा	लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा भन्ने एक जना कवि छन् रे।
324	देशभित्र	देशभित्र आन्दोलन बढ्दै गयो।
325	धमिलो	एक जना गुरुको धमिलो सम्झना आउँछ।
326	धागो	व्रतबन्ध नभएसम्म केटीको जस्तै चल्थो बाटिन्थ्यो।
327	धेरै	ऊ मेरो डरले धेरै दिनसम्म खेल्न आएन।
328	धोएर	उठेर मुखसुख धोएर बाहिर निस्कियोँ।
329	धोती	मैले त्यतिखेर धोती लाएको थिएँ।
330	ध्यान	बा हामीतिर त्यति ध्यान दिनुहुन्नथ्यो।

331	नजिक	त्यो बिहारी पनि मेरो नजिकै आएर बस्यो।
332	नपरोस्	हामीले जस्तो पछि आएर तिमीले पछुताउनु नपरोस्।
333	नयाँ	हामीले एउटा नयाँ खेलको आविष्कार गरेका थियौं।
334	नष्ट	त्यहाँको सुन्दर माछापुखरी, बगैँचा सब नष्ट भए।
335	नहनु	यो पनि हन्छ, किन नहनु त?
336	नाग	त्यहाँ विभिन्न किसिमका नाग थिए।
337	नाघे	कर्मचारीले त्यो तगारो नाघे।
338	नाइलो	उनीहरू बाँसको नाइलो, चाल्नो, डालो, डोको बनाउने कालिगढ थिए।
339	नाफा	भक्तबहादुर धेरै नाफा लिन्थे।
340	निमित्त	कतिपय त मुद्दाको पूर्पच्छेका निमित्त थुनिएका हुन्थे।
341	नियम	यो त सृष्टिको नियम हो।
342	निर्णय	यो मामाको निर्णय थियो।
343	निर्धारित	त्यहाँ कुनै निर्धारित पाठ्यक्रम थिएन।
344	निर्माण	जताततै नयाँ बस्तीको निर्माण सुरु भयो।
345	निश्चित	मलाई निश्चित हेक्का छैन।
346	निस्किए	चराचुरुङ्गीहरू आफ्नाआफ्ना गुँडबाट निस्किए।
347	नहाइधुवाइ	मलाई दिदीले पँधेरामा लगेर नहाइधुवाइ गराइन।
348	नहाउन	हामी किनारामा लुगा फूकालेर नहाउन थाल्यौं।
349	नेपाल	यतिखेर भारतीयहरूलाई पनि नेपाल छिर्ने अनुमति हुन्थ्यो।
350	नेपाली	नेपाली केटाहरूलाई अस्थायी आश्रय दिँदा रहेछन उनी।
351	नोकरी	उनीहरू त्यो नोकरी मन नपरे त्यसलाई छोड्न सक्छन्।
352	पचपन्न	उहाँ पचपन्न वर्षकी हुनुहुन्थ्यो।

353	पछाडि	एक पटक त पछाडि फर्केर भाग्ने विचार पनि उठ्यो।
354	पछि	पछि तिनैका एक भाइ यज्ञडोल डाँडामा आए।
355	पछ्तो	मलाई कुनै पछ्तो छैन।
356	पढें	मैले त्यो कागत पढें।
357	पढदा	त्यो उपन्यास पढदा मलाई खाने र सुत्नेसम्म पनि सुद्धी हुँदैनथ्यो।
358	पढ्न	म ६ महिनामा नै सानातिना सामग्री पढ्न सक्ने भएँ।
359	पनि	यसलाई जहाँबाट सुरु गरे पनि हुन्छ।
360	पर	अलि पर नारन र कान्छो पनि थिए।
361	परम्परा	मैले पनि अरूले झैं परम्परा निर्वाह गर्नु थियो।
362	परिवर्तन	के गरेर यसको स्वभावमा परिवर्तन आउला?
363	परिस्थिति	पेटले मागेपछि समय, परिस्थिति, ठाउँ केही हेर्दैन।
364	परेवा	दिदीले परेवा उडाउनुहुथ्यो।
365	पर्खाल	मोतीलालको पर्खाल मेरो घरको पश्चिममा छ।
366	पाँच	त्यति बेला म पाँच वर्षको थिएँ।
367	पाउडर	उनी दिदीलाई पाउडर, क्रिम, किलिपकाँटाहरू दिएर रिझाउन सक्थिन।
368	पाठक	म त्यति महत्वपूर्ण पाठक होइन।
369	पाठशाला	त्यो पाठशाला पनि विचित्रको थियो।
370	पाठ्यपुस्तक	त्यहाँ कुनै निर्धारित पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक थिएन।
371	पार्टी	काङ्ग्रेस पार्टी सत्तामा आउनासाथ उसलाई फ्याँकिदियो।
372	पार्नु	तिमीले आफ्नो शरीरलाई अपवित्र पार्नु राम्रो हुन्न।
373	पास	यस क्रममा पास भएको नाच प्रदर्शन हुन्थ्यो।
374	पिठन	कान्छो त्यहाँ पिठन थियो।

375	पुगें	म बजारिया केटाहरूको सङ्गतमा पुगें।
376	पुगेन	घण्टौं बितेर गयो, खैखबर गर्न कोही पुगेन।
377	पुग्छ	कति भए तपाईंको इच्छा पुग्छ?
378	पुग्यौं	हामी पनि झुन्डिएरै पारि पुग्यौं।
379	पूर्व	उहाँ कोठाको पूर्व खण्डमा बस्नुहन्थ्यो।
380	पेट	खाली पेट रात गुजार्नुबाहेक अर्को विकल्प रहेन।
381	पैसा	मैले पनि केही पैसा त लिएरै हिँड्नुपर्छ।
382	पोले	यी दुईले जीविका चलाउन मुर्दा पोले।
383	पोल्ने	उसका चित्वाका जस्ता पोल्ने आँखाले मेरो मूट काम्न थाल्यो।
384	प्रचलित	केटाको वेशभूषा त्यतिखेर प्रचलित अत्याधुनिक र उम्दा खालको थियो।
385	प्रतिष्ठा	के होला मैले आजसम्म आर्जन गरेको सामाजिक प्रतिष्ठाको?
386	प्रबन्ध	त्यसपछि सवारीको प्रबन्ध गर्नुपर्‍यो।
387	प्रभु	पास त पासै छ प्रभु सेकेन्ड डिभिजनमा।
388	प्रयत्न	पाकाहरू पराल बालेर हाम्रो जाडो भगाउने प्रयत्न गर्थे।
389	प्रयोग	उहाँ मलाई रोक्नुपर्‍यो भने त्यही हतियार प्रयोग गर्नुहन्थ्यो।
390	प्रवचन	मैले दार्शनिक प्रवचन दिन थालें।
391	प्रस्तुत	प्रस्तुत घटना दुई हजारतिरको हो।
392	प्रारम्भिक	मैले बङ्गालीका प्रारम्भिक पुस्तकहरू पढ्न थालें।
393	प्वाल	सडकमा ठूलो प्वाल थियो।
394	फल	मसँग एउटा लामो फल गरेको चक्क थियो।
395	फलाना	फलानो त फलाना जर्साबको आफ्नै मान्छे।
396	फाइदा	मबाट गलत मानिसले पनि फाइदा उठायो होला।

397	फाटे	त्यस रूखमा धेरै हाँगा फाटे।
398	फारसी	प्रस्तुत उपन्यास फारसी शैलीमा लेखिएको आख्यान थियो।
399	फिट	इँटका चार-पाँच फिट अग्ला चाड थिए।
400	फूपू	मलाई साथीहरू फूपू भनेर जिस्क्याउन थाले।
401	फूल	ऊ गुरुका लागि कृखुराको फूल खोजेर ल्याइदिने गर्थ्यो।
402	फेरि	हामी हाँस्टै फेरि अरु साथीहरूका माझमा पुग्थ्यौं।
403	फोटो	मलाई देवीदेवताको फोटो प्रिय हुने गर्थ्यो।
404	बँधुवा	यस्ता नोकरचाकरलाई बँधुवा नोकर भन्थे।
405	बगैँचा	त्यहाँको सुन्दर माछापुखरी, फलफूलका बगैँचा सब विनष्ट भए।
406	बच्चा	त्यो अचम्मको बच्चा पुस्तक पढ्दै थियो।
407	बजार	एक दिन मामा मलाई लिएर बजार जान्भयो।
408	बसे	यिनै चालिसेका एक हाँगा सिन्धुपाल्चोकमा बसे।
409	बस्दा	यसरी बस्दा दिन सजिलै बित्थे।
410	बस्न	त्यो घटना मेरो बालमनमा गहिरोसँग बस्न गएको थियो।
411	बाँकी	मेरो ईर्ष्या गर्नेहरूले मेरो बदनाम गर्न कुनै कसर बाँकी राखेनन्।
412	बाँडेर	ढुँडिखेललाई दुई खण्डमा बाँडेर बीच छातीमा सडक बनाइयो।
413	बाक्लो	एकातिर नीलकाँडाको बाक्लो बार थियो भने अर्कोतिर कान्लो।
414	बास्रा	हामी बास भेट्न बास्रा कुदेइँ कुर्यौं।
415	बाङ्गो	अँगोरी प्राय बाङ्गो नै हुन्छ।
416	बाजा	म तबला, बाँसुरी, सितार आदि बाजा बजाउन सक्छु।
417	बाफ	चियाको कितलीबाट बाफ छुटिरहेको देखिन्थ्यो।
418	बाबा	यसै सेतो सत्तलमा एक बाबा बस्ने गर्थे।

419	बाबू	गुरु र बाबू दुवैलाई समान मर्यादा राख्नुपर्छ।
420	बारी	यो बारी बेचेबापत साहले कति लियो?
421	बालक	राजा ज्ञानेन्द्र तीन वर्षका बालक थिए।
422	बाहिर	बाहिर हेर त!
423	बाहेक	यीभन्दा बाहेक अरु घरहरू कच्ची छानावाला थिए।
424	बाह्र	हामी बाह्र वर्षका थियौं।
425	बिजुली	मेरो गाउँमा बिजुली, बाटो, धाराजस्ता सुविधा थिए।
426	बिरालो	दूधको साछी बिरालो!
427	बिर्सेर	उहाँ आफ्नो दुर्दिनलाई बिर्सेर जीवनको लडाइँ लड्नुहुन्थ्यो।
428	बीच	यो केटालाई साथीभाइका बीच काल् भनिन्थ्यो।
429	बुझाउँछ	ऊ तिनीहरूको राम्रो चरित्र र उन्नति हेरेर चित्त बुझाउँछ।
430	बुझाउन	मोहीले एक साल कत बुझाउन सकेन।
431	बुझिन	उसले यो गीत बुझिन।
432	बुझे	जनताले त्यो कुरा छर्लङ्ग बुझे।
433	बुझ्दा	पछि बुझ्दा यो कुरा थाहा भयो।
434	बुझ्नु	जेलमा गएर कैदीहरूको बारेमा बुझ्नु मलाई रुचिकर लाग्न थाल्यो।
435	बृहत	उनीहरूले आफ्ना सेवकहरूको एउटा बृहत भारदारीसभा बोलाए।
436	बेचबिखन	कुनै लागूपदार्थको बेचबिखन र राष्ट्रद्रोहको अपराधमा जकडिएका हुन्थे।
437	बोक्ने	एक जना त जङ्गबहादुरको हतियार बोक्ने सहायक पनि बनेका थिए।
438	बोलचाल	म उससँग बोलचाल गर्ने आँट गर्दिनथेँ।
439	बोली	मैले उसको बोली अडकल गरें।
440	बोल्दा	मेरो बोल्दा छाती दुख्छ।

441	भएछ	उनीहरूबाट कुनै भूल भएछ क्यार।
442	भटमास	कहिले घिउखट्टे, कहिले भटमास बनाएको हुन्थ्यो।
443	भतिजो	मूल भट्टको भतिजो अलि शान्त र भद्र स्वभावको थियो।
444	भतेर	ऊ त्यहाँका विलासीहरूकी साझा भतेर थिई।
445	भन्नू	अब म कोसँग भन्नू?
446	भन्थे	यस्ता नोकरचाकरलाई बाँधा भन्थे।
447	भन्नू	यिनीहरूको निजी भन्नू केही पनि थिएन।
448	भाँडो	उसले आजसम्म यस्तो चमत्कारी भाँडो देखेको थिएन।
449	भाइहरू	त्यस दिनदेखि भाइहरू सबैलाई चुलै निम्ता गरियो।
450	भाउजू	मेरी भाउजू निकै राम्रीमा गनिएकी केटी थिइन्।
451	भागको	म चाबहिल चोकको पूर्वी भागको खरीको बोटतिर लागें।
452	भागतिर	हामी दार्चुलाको भित्री भागतिर प्रवेश गर्दै गर्यौं।
453	भार	उहाँको सेवाटहलको सम्पूर्ण भार कान्छी भाउजूले उठाउँथी।
454	भित्री	मैले आफ्नो डरलाई भित्री दबाएँ।
455	भुइँ	पानको रातो थुकले भुइँ रङगाउनेहरू असभ्य लाग्थे।
456	भूस	मेरो आँखामा भूस परेजस्तो छ।
457	भूमि	हामीले फेरि आफ्नो भूमि टेक्यौं।
458	भेटघाट	ऊ घरमा गएर जहान-छोराछोरीसँग भेटघाट गर्न सक्थ्यो।
459	भेटें	उसलाई मैले कतै भेटें भने पनि चिन्न सकिनँ।
460	भेडा	राणाहरूले रैतीदुनियाँलाई भेडा बनाएका रहेछन्।
461	भेला	मेरो घरको मकै सन्याउने काममा गाउँका प्रायः किशोरकिशोरी र अधबैँसे, नारीपुरुष पनि भेला हुने गर्थे।
462	भेला	गाउँका प्रायः सबै भेला हुन्छन्।

463	भो	भोक लाग्यो, गुरु!
464	भो	ए, सवारी भो, सवारी!
465	भोगटे	भोगटे भकन्डो खेलन प्रयोग गरिन्थ्यो।
466	भोजन	त्यहाँ हामीले भोजन, दक्षिणा र वस्त्र आर्जन गर्‍यो।
467	भोजपुरी	मलाई भोजपुरी भाषा बोल्न आउँदैन।
468	भ्याए	उनले ऊनी कामलाले लाज मात्र ढाक्न भ्याए।
469	भ्रम	त्यो मेरो भ्रम मात्र थियो।
470	म	म सुरुदेखि नै उपद्रयाहा थिएँ।
471	मङ्गलबार	ऊ मङ्गलबार चाबहिल जान्छे रे।
472	मतलब	उसले आफ्नो मतलब सकिएपछि सबै कबोल बिसियो।
473	मधुरो	लालटिनले मधुरो उज्यालो तुल्याइरहेको थियो।
474	मर्म	उहाँ अरुको मर्म बुझ्नुहन्थ्यो।
475	मलजल	मेरो हठमा यी कुराहरूले मलजल गर्थे।
476	मल्ल	म मल्ल बाबुसाहेबसँग घुम्न जान्थेँ।
477	मसला	म मसला बढी भएको चटपटे खाना रुचाउँछु।
478	माघ	त्यो माघ महिना थियो।
479	माछा	मलाई माछा साह्रै मन पर्छ।
480	माझमा	हामी हाँस्टै साथीहरूका माझमा पुग्थ्यौँ।
481	मात्रा	उसको व्यक्तित्वभित्र स्वाभिमानको पनि केही मात्रा थियो।
482	माथि	चाबहिलमा 'माथि र तल'को क्षेत्रीय प्रतिस्पर्धात्मक भावना थियो।
483	मान्छे	तिमी पढे-लेखेका मान्छे हो।
484	मारे	राजकुमारले त्यहाँको मायावी राक्षसलाई मारे।

485	मार्फत	मार्फत पठाउने होइन आफै ल्याइदेऊ।
486	मालसामान	यिनले घरका मालसामान चोरेर बजारमा बेचेथे।
487	मिचे	तिनले मेरो इच्छालाई मिचे र आफ्नो काम पूरा गरे।
488	मिलाए	कदममा कदम मिलाए जीवनको बाटोमा अगाडि बढ्न सकिन्छ।
489	मिल्छ	जागिरजस्तो कुरो, भन्नासाथ त कहाँ मिल्छ र!
490	मिल्यो	मैले जान्दाजान्दै यो दरबार माटोमा मिल्यो।
491	मूछेर	आलुदमको लेदोमा दालमोठ मूछेर खान बडा मजा हुन्छ।
492	मूलकभिन्न	त्यतिखेर मूलकभिन्न पर्ने तराईका ठाउँहरूमा जान पनि राहदानी बनाउनुपर्थ्यो।
493	मेरो	मेरो घर सम्पन्न र प्रभावशाली मानिन्थ्यो।
494	मोटो	मैले नीलकाँडाको मोटो लट्ठी भाँचेर ल्याएँ।
495	यिनीहरूको	हेर है, यिनीहरूको सङ्गतमा नपर्नु।
496	युग	यो युग पैसाको युग हो।
497	योजना	तिनीहरू सामाजिक सुधारका योजना सञ्चालन गर्थे।
498	रहँदैँन	यी कुनै कुराको हेक्का रहँदैँन उसलाई।
499	रहर	तिमीलाई ब्राह्मण कहलाउन कत्रो रहर!
500	रहे	लक्ष्मी र सेती गाई हाम्रो गोठमा धेरैसम्म रहे।
501	रह्यो	हाम्रो कलकत्तासम्मको यात्रा निकै त्रासपूर्ण रह्यो।
502	राँगा	यस खेलमा जाँडरक्सी खुवाइएका बराँठ राँगा जुधाइन्थ्यो।
503	राखें	मैले आफ्नो बाकस उसकै गुन्टामाथि राखें।
504	राख्थे	धनीहरूले नगद गागीमा भरेर गाडेर राख्थे।
505	राख्नु	उनीहरूमाथि पारिवारिक स्नेह र ममता राख्नु मेरो कर्तव्य हो।
506	राजनीति	मैले राजनीति, अर्थनीति, समाजनीतिजस्ता विषय पढें।

507	राजमार्ग	त्यतिखेर पूर्वपश्चिम राजमार्ग बनेको थिएन।
508	राजा	अन्धाको देशमा कानो राजा।
509	रायो	त्यो मौसममा रायो पाइने सम्भावना थिएन।
510	रुपियाँ	बाको मासिक तलब सत्र रुपियाँ मात्र थियो।
511	रुख	यसमा एउटा ठूलो खरीको रुख थियो।
512	रुखमा	सहरका रुखमा पनि राणाविरोधी पोस्टर टाँसिन थाले।
513	रुखा	हाम्रो यात्राले रुखा धर्तीको बाटो लियो।
514	रूप	मेरो उग्र रूप देखेर ऊ भाग्यो।
515	रूपबाट	मानसिक रूपबाट पनि उहाँलाई नराम्रो धक्का लाग्नेछ।
516	रूपमा	मालिकले कानूनी रूपमा उनीहरूलाई दण्डित गर्न सक्थ्यो।
517	रेग्मी	तिनमा प्रमुख कमलराज रेग्मी थिए।
518	रेडियो	म एक दिन नेपाल रेडियो पुगेँ।
519	रोग	उहाँलाई दमको रोग थियो।
520	रोगी	उहाँ दमको रोगी हुनुहुन्थ्यो।
521	लगाइए	ती इँटका चार-पाँच फिट अग्ला दोहरा चाड लगाइए।
522	लगाउनु	एक-दुई चिलिम गाँजाको दम लगाउनु उहाँको लागि सामान्य कुरा थियो।
523	लागू	मेरा सम्बन्धमा पनि यही कुरा लागू भएको छ।
524	लागे	यो आजको सन्दर्भमा अपत्यारिलो लागे पनि त्यति बेला सत्य थियो।
525	लाग्थे	यी हाम्रो परिवारकै एक अङ्गझैँ लाग्थे।
526	लाज	छया! कति लाज मर्नु कुरो!
527	लामो	बाले सन्तोषको लामो सास फेर्नुभयो।
528	लाहर	सानुभाइले 'लाहर गए पनि त हुन्छ नि' भन्यो।

529	लिँदै	आन्दोलनले फराकिलो आकार लिँदै गएको थियो।
530	लूगा	दसैँमा नयाँ लूगा लाउन पाइन्छ।
531	लेखक	मैले त्यसका लेखक र प्रकाशकका बारेमा जान्न सकिनेँ।
532	लेखा	त्यसको लेखा मैले राखिनेँ।
533	लेखे	यसैलाई लक्ष्य गरेर श्यामजीले 'बहिनीलाई चिठी' लेखे।
534	लोक	यो बेग्लै लोक थियो।
535	लोग्नेमान्छे	यस्ता पनि लोग्नेमान्छे!
536	ल्याए	उनले बजारबाट कसौँडी, डाइ, पन्युँ किनेर ल्याए।
537	वक्ता	काका राम्रा वक्ता हुनुहुन्थ्यो।
538	वरिपरि	स्वर सुनेर वरिपरि छिमेकीहरू जम्मा भए।
539	वर्ग	उच्च र सभ्य वर्ग पनि यस संस्कारबाट अछुतो थिएन।
540	वर्ष	यिनका नाटक हरेक वर्ष पहिला हुन्थे।
541	वसन्त	वसन्त ऋतुहरूको राजा हो।
542	वस्तु	दहीपेडा मेरो सबैभन्दा मन पर्ने वस्तु थियो।
543	वा	पन्ध्र हो वा सत्र मलाई राम्रो हेक्का भएन।
544	विद्यार्थी	त्यहाँ बीस-तीस विद्यार्थी पाठ घोकिरहेका हुन्थे।
545	विराटनगर	बा विराटनगर अमिनीमा हाकिम हुनुभएको थियो।
546	विक्षेपण	म आफ्ना वरिपरिका कुराहरू बुझ्ने र विक्षेपण गर्ने गर्दै थिएँ।
547	विषयवस्तु	यसको विषयवस्तु आदर्श र दृष्ट चरित्रका बीच हुने द्वन्द्व थियो।
548	वेटर	केटाले स्वेटरमाथि एउटा खास्टो ओढेको थियो।
549	व्यापार	त्यहाँ लागूपदार्थको व्यापार चलेको थियो।
550	शङ्ख	उनीहरू शङ्ख फुक्दै ओरालो लागे।

551	शब्द	अधिकारी एकाध शब्द मात्र बोल्थ्यो।
552	शरीर	मेरो सम्पूर्ण शरीर गलित भएको थियो।
553	शोभा	शोभा जीवनको लामो यात्रामा लागी।
554	श्रवण	पुराणकथाहरूको श्रवण र जात्रा सम्पूर्ण मनोरञ्जन थिए।
555	श्रीमती	उनकी एउटी चिटिक्क परेकी श्रीमती थिइन्।
556	श्रेष्ठ	गङ्गाबहादुर श्रेष्ठ उसैका भान्दाइ थिए।
557	संशोधन	गरिब' कथामा श्यामजीले भाषा संशोधन गरिदिए।
558	संस्कार	उनीहरूमा त्यो संस्कार विकसित हुन सकेकै थिएन।
559	संस्था	त्यति बेला कुनै वितीय संस्था थिएनन्।
560	सकिँदैन	त्यसो नगरे जवानहरूमा अनुशासन कायम गर्न सकिँदैन।
561	सक्ँ	म उसलाई चिन्न सक्ँ।
562	सक्थ्यो	भाइको विकल्प गाँजा हुन सक्थ्यो।
563	सक्यो	मेरो विद्रोहले राणासत्तालाई कति हल्लाउन सक्यो त?
564	सङ्कट	यसबाट आर्थिक रूपमा सङ्कट आइपर्ने भयो।
565	सचेत	उनीहरूसँग म बडो सचेत रहन्थेँ।
566	सदस्य	मलाई स्वयंसेवक सदस्य बन्न आँट आएन।
567	सन्चो	पार्वतीलाई सन्चो छैन रे।
568	सन्दर्भ	यो अलि फरक सन्दर्भ हो।
569	सबभन्दा	बजारमा पाइने सबभन्दा उम्टा जूता पाँच सूकाको हुन्थ्यो।
570	सब्जी	सब्जी लिन बिहानबेलुकी नै बजार जान्पथ्यो।
571	समस्या	मलाई खानलाउन समस्या थिएन।
572	समाप्त	मैले गुरुकुलको सम्पूर्ण शिक्षा समाप्त गरेर स्नातक उपाधि पाएँ।

573	समावेश	पाठ्यक्रममा इतिहास, भूगोल, अर्थशास्त्र आदि विषय समावेश गर्नुपर्ने थियो।
574	समोसा	हटियामा समोसा, पकौडी, मिठाई राखिएका हुन्थे।
575	सम्झना	यो एउटा सम्झना हो।
576	सम्झौं	मैले आफ्नो जन्म निरर्थक सम्झौं।
577	सम्झेर	पहिलेको कुरा सम्झेर मन फेरि बोझिलो भयो।
578	सम्पादक	शारदा' पत्रिकाका सम्पादक गोविन्द गोठाले थिए।
579	सम्प्रदाय	बाटामा विभिन्न सम्प्रदायका मानिस हुन्थे।
580	सम्बोधन	हामी उसलाई इलामे भनेर सम्बोधन गर्थ्यौं।
581	सम्भावना	हराएको सामान पाइने सम्भावना थिएन।
582	सम्मानित	त्यहाँ भिक्टोरिया क्रसद्वारा सम्मानित गोर्खा सैनिक जवानका सालिक थिए।
583	सरल	कथा रोचक र सरल थियो।
584	सर्दै	चालिसेहरू ठाउँठाउँमा बसाइँ सर्दै देउपूर आएर बसे।
585	सर्प	सर्प पनि मर्ने लट्ठी पनि नभाँचिने कुन उपाय छ?
586	ससुरा	घरमा सासू, ससुरा र लोग्ने हुनुहुन्थ्यो।
587	सहभागी	म यस्ता आन्दोलनमा सहभागी बन्न थालेको थिएँ।
588	सहयोग	परस्पर सहयोग गर्ने गरिन्थ्यो।
589	साँचो	चङ्ख मानिस साँचो कुराको अडकल नगरी के रहन्थ्यो?
590	साँझ	त्यस साँझ घरमा पूरेतबा आएका थिए।
591	साँढे	त्यहाँ साँढे जुध्न थाले।
592	साइकल	सडकमा साइकल कुदेका देख्न पाइन्थे।
593	साइनो	त्यही साइनो लगाएर यी गुरुहरू मलाई नाति भन्थे।
594	साउन	त्यो साउन महिना थियो।

595	साझा	त्यो पछि साझा प्रकाशनबाट प्रकाशित भयो।
596	साठी	उहाँ साठी वर्षको उमेरसम्म निरोगी हुनुहुन्थ्यो।
597	साथमा	उनका साथमा पुरोहित पनि आएका थिए।
598	साथी	मेरो खेल्ने साथी बढी हुने गर्थ्यो।
599	साधन	मनोरञ्जनको एउटा साधन पिङ पनि हुने गर्थ्यो।
600	सामग्री	म सानातिना वाक्यगठन भएका सामग्री पढ्न सक्ने भएँ।
601	सायद	गायक हुन पाएको भए सायद आज म टेलिभिजनमा गाइरहेको हुन्थेँ।
602	सास	सबैले लामो सास फेरेझैं लाग्यो।
603	सासू	दिदी सासू र सौतेनी सासूको शासन खप्न नसकेर माइत आएकी थिइन्।
604	साह्रै	हामी साह्रै पातलो बस्तीमा पुग्यौं।
605	सिद्धान्त	त्यसमा असल प्रवृत्तिको विजयको सिद्धान्त प्रतिपादन गरिएको थियो।
606	सिधा	सेठबाट आउने सिधा र हन्डीको भात खाँदा सानुभाइ आत्तिन थाल्यो।
607	सिफारिस	श्यामजीको सिफारिस र सम्पादकको उदारता यसका कारण थिए।
608	सिर्जना	घरमा अन्याल र आशङ्काको सिर्जना भयो।
609	सुँगुर	फोहोरको थुप्रोमा सुँगुर खेल्निरहेको थियो।
610	सूके	बारीमा मकै सूके।
611	सूते	तिनीहरू आमाका काखमा थपक्क सूते।
612	सूत्दा	ऊ राति सूत्दा पनि सुपारी चपाईचपाई निदाउँथ्यो।
613	सूत्र	बच्चा लिएर आगोनजिक सूत्र जोखिम हुन्छ।
614	सूत्रे	कच्ची छप्परहरूमा सूत्रे र खाने प्रबन्ध गरिएको हुन्थ्यो।
615	सूनेँ	मैले प्रसिद्ध कलाकारका बारेमा सूनेँ।
616	सून्तला	सून्तला त्यहाँको विशेषता थियो।

617	सुरु	जहाँबाट सुरु गरे पनि हुन्छ।
618	सेतो	सेतो सत्तलमा एक जोडी माई-बाबा बस्ने गर्थे।
619	सोचें	अधिकांश मानिस खुम्चिएरै बाँचंदो रहेछ, मैले सोचें।
620	सोचन	त्यसरी सोचन ममा चेतना विकसित भएको थिएन।
621	सोच्यो	उसले के सोच्यो कृन्नि।
622	सोधे	फेरि तत्कालै शङ्कालु स्वरमा सोधे।
623	सोध्नु	हामीलाई आफ्ना सामु उभ्याएर सोध्नु गुरुको दैनिकी थियो।
624	स्थापना	नेपाल रेडियोको स्थापना भएपछि गायक बन्ने सोख पलायो।
625	स्रोतहरू	आयका अरु सहायक स्रोतहरू पनि छन्।
626	स्वाद	कथा त सुनेर स्वाद लिने मात्र हो भन्ने लाग्थ्यो।
627	स्वीकार	म प्रेमलाई भावनाको परिधिसम्म मात्र स्वीकार गर्थे।
628	स्वेटर	केटाले स्वेटर लगाएको थियो।
629	हँ	किन आफूभन्दा सानो भाइलाई रुवाएकी हँ?
630	हड्डी	त्यसबेला हड्डी फटेझैं अनुभव हुन्थ्यो।
631	हृद	त्यहाँको हृद नाघेर जान पाइन्नथ्यो।
632	हराए	उनले पैसा र अरु सामान हराए।
633	हल्का	उसले हल्का आकाशे रङको समिज लगाएकी थिई।
634	हस्तक्षेप	अरुहरूले हस्तक्षेप गरे र ऊ चोट खानबाट बच्यो।
635	हाँगा	किम्बूको रूखमा चारओटा हाँगा थिए।
636	हातखुट्टा	लाठीले धेरैका हातखुट्टा भाँचे।
637	हाने	तिनलाई शोभाभगवतीमा गोली हाने रे।
638	हान्यो	मेरो प्रस्तावमा सानुभाइले सहीछाप हान्यो।

639	हामी	हामी उनीहरूलाई उठीबास गराउन सक्थ्यौं।
640	हाम्रो	हाम्रो परिवारमा आमा र दिदी मात्र थिए।
641	हिँडे	भाइहरू घरबाट भागेर हिँडे।
642	हिउँद	त्यो बस्ती हिउँद लागेपछि गुल्जार हुन्थ्यो।
643	हिजो	हिजो घरमा काम परेकोले भाइ पढ्न आउन सकेन।
644	हिन्दी	मलाई हिन्दी भाषाको पचहत्तर प्रतिशत ज्ञान भयो।
645	हँदाहँदै	पद्मशमशेरको खुक्लोपना हँदाहँदै पनि विद्यार्थीदमन थियो।
646	हुन्थे	कथा भन्नेमा मोतीलाल र मोहनलाल हुन्थे।
647	हुल	जवानले हुल र दङ्गामा पक्डेर ल्याएको हुल्याहातिर हेर्‍यो।
648	हेरे	जता हेरे पनि विनाशैविनाश थियो।
649	होइन	अनुहार मात्र होइन बोलीचालीमा पनि असल छन।
650	होडबाजी	प्रभुरूकै माझ होडबाजी थियो।
651	होस्	राजा होस् वा रङ्क उनी सबैलाई समान रूपबाट हेर्थे।
652	हौं	यिनीहरू सन्न्यास लिएका हौं भन्थे।
653	अँगार	अँगार पनि त्यति कालो हुँदैन।
654	अँजुली	म अँजुली भरेर पानी पिउन चाहन्थें।
655	आँत	हजरआमाको आँत पनि दहै थियो।
656	आँप	त्यहाँ लिची, आँप र अरू रुखहरूको बगैँचा थियो।
657	इँट	यी इँट दुई-तीन सय वर्ष पुराना थिए।
658	उँट	त्यहाँ साइकल, उँट आदि दर्जाका हाँगाहरू थिए।
659	कम्ती	त्यहाँ दुई-तीन सयभन्दा कम्ती इँट थिए।
660	काँक्रो	पूजामा काँक्रो, उखु आदिको प्रसाद बाँड्ने चलन थियो।

661	कूँवर	जङ्गबहादुर कूँवर राणाशासनका पहिला वक्ति थिए।
662	खड्ग	खड्ग परम्परागत हतियार हो।
663	गएँ	म उसको पछिपछि लखेटदै गएँ।
664	गणित	रत्नध्वज जोशीले मेरा बासँग गणित पढेका थिए।
665	गाँज	त्यहाँ एउटा बाँसको गाँज पनि थियो।
666	गाँस	उसले एक गाँस मात्र मुखमा हाल्यो।
667	गुँड	मेरो गुँड हजुरबाकै खोकिलो थियो।
668	घोडा	घोडा बेतोडसँग कूद्र थाल्यो।
669	इरइर	कूकरबिराला इयारइयार र इरइर गरेको देखेँ।
670	चाल	मैले चाल नपाउने गरी कसरी खोल्थो होला चोरले?
671	झकझक	रेलगाडी झकझक छकछक गर्दै आएर रोकियो।
672	इब्न	मन निराशामा इब्न थाल्यो।
673	ढ्वाड	रूखका कापकापमा ढ्वाड राखिएका थिए।
674	तँछाडमछाड	घण्टी लाग्नासाथ हामी तँछाडमछाड गर्दै निस्कन्थ्यौं।
675	ताँती	मानिसको ताँती कहिल्यै टुडिगँदैन।
676	तिकडम	उनीहरू तिकडमबाजी पनि गर्थे।
677	थाँक्रो	यिनैको आत्मीयताको थाँक्रो समातेर बाँच्ने क्रम सुरु गरेँ।
678	दिऊँ	तिमीलाई के दिऊँ?
679	दिए	यिनलाई हाम्रा बाजेले घरखेत दिए।
680	नाचगान	मित्रताको आधार नाचगान र सङ्गीत थियो।
681	नाचघर	दरबारहरूमा निजी नाचघर हुन्थे।
682	पहँच	माथिसम्म उसको पहँच थियो।

683	पाट	ती पाट मात्र लगाउँथे।
684	पेच	यिनलाई राजनीतिमा ठूलो पेच परेको थियो।
685	बज्र	उत्तरतिर रानीपोखरीको डिलमा बज्र परेको थियो।
686	बाँध	सशस्त्र पुलिसको बाँध भत्काउँदै जनता अघि बढ्न थाले।
687	बाघ	बाघ र भालुको भय हुनाले एकलै हिँड्न सकिँदैनथ्यो।
688	बाघझैँ	हजुरबा बाघझैँ गर्जनुहुन्थ्यो।
689	बाफसँग	उनीहरूका नाक बाफसँग मिलेका सुवासहरू सुँध्यथे।
690	बास	बास नभएकाहरूले यसलाई आफ्नो घर तुल्याएका थिए।
691	बिँड	हातमा लामा बिँड गरेका बाजा देखिन्थे।
692	बिउ	बिउ राम्ररी घाममा सुकाएर राख्नुपर्छ।
693	बिघ्न	हाम्रो क्रियाकलापमा बिघ्न पुऱ्याउने कोही थिएन।
694	बुधबार	म बुधबार लाग्ने हटिया घुम्न जान्थेँ।
695	भुँडी	म आफ्नै भुँडी भर्ने धुनमा लागेँ।
696	भुँइँ	भुँइँ रगतले भिजेको थियो।
697	माझबाट	केशराशिको माझबाट गोरो अनुहारले चियाइरहेको थियो।
698	मेख	मेख मर्नेगरी उसले गाली गर्‍यो।
699	लाभ	यसै स्थितिको लाभ उठाउने विचारले म आरुबारी गएँ।
700	शीघ्र	जहाजबाट उत्रिएपछि शीघ्र गतिको ट्रेन चढ्नुपर्‍थ्यो।
701	सक्कूँ	म उसलाई चिन्न सक्कूँ।
702	साँझ	एक साँझ बूढा तामाङ हाम्रो आँगनमा टुप्लक्क आए।
703	साँझको	साँझको बढ्दै जाँदो अँध्यारोमा त्यहाँ धेरै साथी हुन्थ्योँ।
704	साँध	त्यो पुल पशुपति र गौचरको साँध थियो।

705	साग	घर फर्कदा हरियो साग लिएर आउनुहुन्थ्यो।
706	साथसाथ	अध्ययनका साथसाथ उनी भात पकाउने काम पनि गर्थे।
707	सिँगान	त्यतिखेर सिँगान पुछन नजान्दै कापी र कलम दिने चलन थिएन।
708	सिँचाइ	समयको सिँचाइ पाएर त्यो फेरि पलाएर आउँछ।
709	सेवा	हजरबा गाईको सेवा गर्नुहुन्थ्यो।
710	सोच	यो एउटा निरर्थक सोच थियो।
711	सोधपुछ	कसैले मलाई केही सोधपुछ गरेनन्।
712	ढाड्ढाड	ढवाडगोपाल ढाड्ढाड गरेर बोल्थ्यो।